

A tót rákos szó azonban nemcsak a lengyelben honosodott meg, hanem — amint már említettük — a csehben és kisoroszbán is, de már a későbbi „lárma“ jelentésben. Az oroszok pedig már természetesen a lengyel *rokosz* szót vették át „lázasadás“, „zendülés“ értelemben, vagyis szavunk orosz nyelvbeli jelentésének eredete már nem a magyar, hanem a lengyel történelemben van.

A Rákos helynévből lett köznév esetében tehát végeredményben egy tót szó terjedt el a szomszédos népeknél, azonban ez a tót szó a középkori magyar alkotmányos életben gyökereszik. És erről annyit mindenesetre elárul nekünk, hogy a régi magyar rendi országgyűléseken sok esetben kerülhetett volna sor a viharecsengő megszólaltatására...

Moór Elemér.

(*Deutscher Auszug*) Rákos — Im Mittelalter ist der Landtag der ungarischen Stände öfter auf dem Felde *Rákos* bei Budapest abgehalten worden. Infolge eines Missverständnisses wurde dann dieser Ortsname frühestens in der zweiten Hälfte des 14. Jhs. wahrscheinlich zuerst von Slowaken auch zur Bezeichnung des ung. Landtages verwendet. Das slowak. Wort *rákos* „ungarischer Landtag“ wurde dann auch von der deutschen und ungarischen Bevölkerung Oberungarns übernommen. In der Bedeutung „tumultuarische Versammlung“ ist es dann auch im Poln. heimisch geworden, wo es — anfangs wohl nur ironisch — zur Benennung der bewaffneten Versammlungen adeliger Konföderationen verwendet wurde. In der gesunkenen Bedeutung „Lärm“ haben es später auch die Tschechen und die Kleinrussen entlehnt.

„Kun nyelvtörédeink gyűjtése“

Szilády Zoltán folyóiratunkban (VII., 4–6.) felhívja a Kis- és Nagy-kunság művelt közönségét ismeretlen kun nyelvtörédek felkutatására, bár az I., 4–6. számában már történt erről gondoskodás, sőt a II., 1–2., II., 3–5., II., 9–12. számokban (dr. Gyórfy Lajos) több felelet érkezett be. Németh Gyula (III., 7–9. „Árpád-kori törökjeink“) ezeknek fennmaradását a következőképen magyarázza: „Az emberek leírták s mikor a kun nyelv kihalt, megtanulták az írásból; a szöveget, melyet már nem értettek, eltorzítva újra leírták, újra megtanulták, sőt az iskolákban is taníttatták — és így ment ez egészen napjainkig. Ma is van ember, aki tudja a kun Miatyánkot“.

Mindezek ellenére közli a kun Miatyánk egy romlott szövegét, mellyel az adalékok számát szaporítani szükségtelen.

Ugyanezen cikkében közölt Szilády Zoltán egy borköszöntőt, „amely szintén kun szavakból szerkesztődött”. Hogy egy állítólagos kun szöveg csak egy lejegyzés által is mennyire eltorzul, arra kitűnő példa épen a közölt vers, melyet e sorok írója nem egyszer, de sokszor és nemcsak egy megnevezett gazdától, de annak széleskörű családjában mástól is hallott. Összehasonlításképen a helyes szöveg a következő:

Gézum kalamász kezde kúze,
Szellárum dellárum nesze gerge,
Bort nem inni, veszteg élni
Obze tengere — Ámen.

Tálasi István.

Nagykőrösi tájszótár

II.

Bebötön. — Véletlenül ráakad valami ismerős helyre, váratlanul, terv nélkül bekukkant valahova, ahol szintén nem várják. „Kijjártam az Ugyerokba fődet nízni, oszt véletlenül a Czira sógor tanyájára is *bebötöntem*”.

Becsiccsant. — Beszopogatott a borból. Nem veszélyes, következmények nélküli esete a berugásnak. „Ugy étét az idő a komáékná, hogy mire észrevöttem, magam is *becsiccsantottam*, hogy alig tudtam főszáni a kocsira”.

Begyullad. — Nagyon megijed. „Ugy *begyullatt*, hogy még a kalapját is ott felejtötte”.

Beleborozdol. — Beleszól más beszédébe. Saját témáját igyekszik beszéde tárgyává tenni. Amikor valaki az okosabbak beszédét saját közbeszólásaival késlelteti. (*Borozdálás*; a számtáznál az az első barázda — mely után a többi igazodik — kiszántása, mely nagy gondot és gyakorlatot igényel. „Igazán mögtaníthatnák ezt a gyereket egy kis tisztösségre, hogy né *borozdójjon* bele az öregebbeknek a beszéggyibe”.

Belittyent. — Enyhén berugott. Még a *becsiccsant*-nál is kíméletesebb megjelölése az ittasságnak. „Ebeszégettünk a komáva oszt biz egy kicsit *belittyentöttünk*”.

Belöttyen. — Bemegy valahova szétnézni, vagy látogatóba egész rövid időre. A *bebötön* igétől főleg abban tér el, hogy itt ismert helyre szándékosan megy be. De a bemenetel itt is jelentégtelen. „Lénn jártam az ászögön, oszt *belöttyentem* egy pohár borra ángyomhó”.

Benyakal. — Jóllakik. Sokat eszik. Torkig eszi magát.